

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
SESSION DE 1936-1937.	N° 262		ZITTINGSJAAR 1936-1937.
N° 235 : PROJET DE LOI.	SÉANCE du 5 Mai 1937	VERGADERING van 5 Mei 1937	WETSONTWERP : N° 235.

PROJET DE LOI

modifiant les arrêtés-lois N° 173 du 8 juin 1935 et N° 211 du 27 novembre 1935 et complétant l'article 31 B de la loi organique de l'enseignement primaire.

RAPPORT

FAIT, AU NOM DE
LA COMMISSION DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE (1),
PAR M. HOYAUX.

MESDAMES, MESSIEURS,

On a beaucoup parlé depuis quelques mois du sort de l'instituteur et de l'avenir particulièrement inquiétant qui était réservé aux jeunes éducateurs.

L'opinion publique alertée par la presse et par certaines déclarations sensationnelles s'est émue de la situation.

C'est M. le Ministre Spaak, qui déclarait il y a quelque temps que « les mineurs et les instituteurs étaient les deux catégories sociales les plus sacrifiées du moment ».

Et l'honorable M. Bovesse disait :

« Il faut donner le courage et la joie de vivre à ceux qui ont la charge extrêmement délicate de conduire et d'instruire nos enfants.

» Un personnel découragé, un personnel qui n'a pas les satisfactions auxquelles il croit avoir droit ne pourra évidemment produire le maximum d'efforts.»

Croit-on que le personnel enseignant n'était pas découragé quand il constatait combien la péréquation de 1928 et certains arrêtés-lois l'avaient déclassé.

(1) Composition de la Commission : Président : M. Mundeleer; MM. Bohy, Bekelers, Gris, Harmegnies, Hossy, Hoyaux, Piérard, Sainte. — Blavier (E.), Dhavé, du Bus de Warnaffe, Fieullien, Heyman, Mampaey, Van Hoeck. — Amelot, Maistriau. — Fusbender, Sindic. — D'Haese. — Glineur.

WETSONTWERP

tot wijziging van de besluitwetten Nr 173 van 8 Juni 1935 en Nr 211 van 27 November 1935 en tot aanvulling van artikel 31 B der wet tot regeling van het lager onderwijs.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
HET OPENBAAR ONDERWIJS (1), UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER HOYAUX.

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Sedert enkele maanden, wordt veel gesproken over het lot van den Onderwijzer en over de bijzonder onrustwekkende toekomst die aan de jonge opvoeders is voorbehouden.

De openbare meening, waarvan de aandacht hierop werd gevestigd door de pers en door sommige ophelmakende verklaringen, begint zich eveneens de zaak aan te trekken.

Vóór enkelen tijd, verklaarde de heer Minister Spaak dat de « mijnwerkers en de onderwijzers de twee sociale categorieën waren die, voor 't oogenblik, het meest aan hun lot worden overgelaten ».

En de achtbare heer Bovesse verklaarde :

« Aan hen die de niterst kiesche taak op zich hebben genomen onze kinderen te leiden en te onderwijzen, dient den noodigen moed en levenslust geschenken.

» Een ontmoedigd personeel, een personeel dat de voldoeningen niet bekomt, waarop het meent aanspraak te mogen maken, zal natuurlijk niet in staat zijn het maximum van krachtsinspanning te leveren.»

Meent men soms dat het onderwijzend personeel niet was ontmoedigd, toen het tot de bevinding kwam hoezeer het werd achteruitgesteld door de péréquatie van 1928 en door sommige besluitwetten ?

(1) Samenstelling van de Commissie : Voorzitter : den heer Mundeleer; HH. Bohy, Bekelers, Gris, Harmegnies, Hossy, Hoyaux, Piérard, Sainte. — Blavier (E.), Dhavé, du Bus de Warnaffe, Fieullien, Heyman, Mampaey, Van Hoeck. — Amelot, Maistriau. — Fusbender, Sindic. — D'Haese. — Glineur.

Reclassement! Reclassement! disait-on dans les journaux professionnels du personnel enseignant!

Va-t-on annuler les mesures unilatérales qui ont frappé et démoralisé le personnel enseignant? demandait-on un peu partout.

Justice! Reclassement pour l'éducateur du peuple! Des maîtres heureux dans des écoles heureuses... disait-on au congrès tenu le 25 avril 1937 à Bruxelles par les instituteurs officiels du pays!

Et, pourtant on s'intéressait aux légitimes desiderata d'une corporation de gens calmes et pondérés mais dont l'état d'esprit était inquiétant.

Dans le rapport de la Commission de l'Instruction publique chargée d'examiner le budget pour 1937, M. le sénateur Matagne se fit l'écho de ce qu'une délégation du personnel enseignant était venue lui dire.

Et après avoir analysé les arrêtés-lois 173 et 211, il insistait sur la nécessité de faire disparaître les deux dispositions suivantes :

1° Prélèvement extraordinaire de 5 millions, opéré, en 1935, sur le traitement des instituteurs et institutrices nés après le 31 décembre 1899.

2° Déclassement pour les instituteurs et institutrices qui sont entrés ou entreront dans la carrière après le 1er juillet 1935.

Les instituteurs, disait l'honorable M. Matagne, ne peuvent admettre qu'une seule catégorie de travailleurs subisse des mesures d'exception.

Et il écrivait en outre :

« Il faut que la situation matérielle du personnel enseignant cesse d'être injustement compromise par des arrêtés-lois qui le touchent plus durement que toute autre catégorie, tant au point de vue des traitements et des pensions que du recrutement raréfié des jeunes instituteurs et des compressions exceptionnelles qu'on leur inflige, car la réforme de l'enseignement ne peut se réaliser pleinement qu'avec un personnel enthousiaste et confiant et non avec un personnel justement aigri par la série de mesures qui l'ont frappé dans sa situation matérielle inférieure à celle des instituteurs d'autres pays. »

A la Chambre, de nombreux orateurs ont — au cours de l'examen du Budget de 1937 rapporté par M. Piérard — dégagé clairement la portée des revendications formulées par les organisations professionnelles du personnel enseignant.

Il faut supprimer les arrêtés de crise, a-t-on demandé sur tous les bancs de la Chambre!

Herklasseering! Herklasseering! stond te lezen in sommige beroepsbladen van het onderwijzend personeel!

Zullen de eenzijdige maatregelen opnieuw worden ingetrokken, die het onderwijzend personeel hebben getroffen en ontmoedigd? werd bijna overal gevraagd.

Recht! Herklasseering voor den opvoeder van het Volk! Gelukkige meesters in gezellige klassen... werd gezegd op het Congres te Brussel, gehouden op 25 April 1937, door de officieele onderwijzers van het land!

En aldus begon men belangstelling te toonen voor de gegronde wenschen van een vakvereniging van kalme en bezadigde menschen, doch waarvan de geestestoestand onrustwekkend was.

In het verslag van de Commissie voor het Openbaar onderwijs, belast met het onderzoek van de Begroting voor 1937, was de heer senator Matagne de tolk van hetgeen hem door een afvaardiging van het onderwijzend personeel persoonlijk werd medegedeeld.

En na overgegaan te zijn tot de ontleding van de besluitwetten 173 en 211, drong hij aan op de noodzakelijkheid, de twee volgende bepalingen te doen verdwijnen :

1° Buitengewone afhouding van 5 miljoen, in 1935, gedaan op de wedde van de onderwijzers en de onderwijzeressen geboren na 31 December 1899;

2° Deklasseering voor de onderwijzers en de onderwijzeressen die na 1 Juli 1935 in het onderwijs zijn getreden of zullen treden.

De onderwijzers, zegde de achtbare heer Matagne, kunnen niet aannemen dat een enkele categorie arbeiders uitzonderingsmaatregelen zou ondergaan.

En hij schreef nog verder :

« De stoffelijke toestand van het onderwijzend personeel moet ophouden in gevaar te worden gebracht door besluitwetten die het harder dan elke andere categorie treffen, zoowel ten aanzien van de wedden en de pensioenen als van de schaarschere aanwerving van jonge onderwijzers en de uitzonderlijke besnoeiingen waarvan zij het slachtoffer zijn. Want wij mogen nooit vergeten dat hervorming van het onderwijs slechts mogelijk is met een begeesterd en vertrouwend personeel, en niet met een personeel dat terecht wrok koestert over de maatregelen die het in zijn minderwaardigen stoffelijken toestand hebben getroffen. »

In de Kamer werd, tijdens de behandeling van de Begroting voor 1937, waarover verslag werd uitgebracht door den heer Piérard, op duidelijke wijze, de draagwijdte uiteengezet van de eischen gesteld door de beroepsverenigingen van het onderwijzend personeel.

De crisisbesluitwetten dienen ingetrokken, werd op alle banken van de Kamer gezegd!

En réponse aux interventions, l'honorable Ministre de l'Instruction publique a dit au cours de la séance du 4 mars 1937 :

« Je suis d'accord pour déclarer que le traitement des instituteurs a également son importance en ce qui concerne l'enseignement lui-même.

» En conséquence, si nous voulons que nos populations soient mieux armées pour la lutte pour la vie, nous devons faire le nécessaire pour que les instituteurs puissent accomplir leur tâche dans des conditions convenables.

» De meilleures conditions pour les instituteurs et, surtout où c'est possible, pour toutes les forces intellectuelles de la nation, voilà une politique qui cadre absolument avec mes efforts pour assurer leur plein effet aux influences intellectuelles en faveur d'un relèvement général des forces latentes de notre peuple.

» Les instituteurs déclarent qu'ils réclament une amélioration de situation pour les moins bien payés d'entre eux.

» Cette question mérite un examen approfondi et soyez convaincus qu'il y sera procédé.

» On ne peut d'ailleurs détacher ce problème de la question générale des traitements des agents de l'État dans son ensemble. Il ne faut pas qu'on oublie qu'il existe une Commission des traitements de l'État, qui doit être saisie de la question.

» D'autres vœux du personnel de l'État n'ont pu être exaucés jusqu'ici, parce que l'équilibre budgétaire vient d'être réalisé à peine et qu'il ne peut être compromis en aucun cas.

» Je crois, toutefois, pouvoir prendre en considération une révision des mesures de crise existantes, mais sans effet rétroactif.»

Le projet de loi modifiant les arrêtés-lois n° 173 du 8 juin 1935 et n° 211 du 27 novembre 1935 et complétant l'article 31 B de la loi organique de l'enseignement primaire est présenté dans l'esprit de l'intervention très encourageante de l'honorable Ministre de l'Instruction publique.

Au cours de l'examen du Budget, le Gouvernement a donc déclaré qu'il s'intéresserait à la révision de certaines mesures de déflation prises en temps de crise. Il a fait des promesses. Son projet indique qu'il est décidé à respecter les engagements pris.

*
**

Par les arrêtés-lois 173 et 211, on avait pris les décisions suivantes :

a) Les indemnités de direction ont été réduites respectivement de 2,400, 3,000, 4,800 francs aux minima de 1,400, 2,200, 3,000 francs et aux minima, après vingt-huit années de services effectifs (les boni-

In antwoord op die tusschenkomsten, drukte de achtbare Minister van Openbaar onderwijs zich als volgt uit, tijdens de vergadering van 4 Maart 1937 :

« Ik ben het eens om te verklaren, dat de bezoldiging van de onderwijzers ook haar beteekenis heeft in verband met het onderricht zelf.

» Bijgevolg, indien wij willen dat onze bevolking beter gewapend weze voor den levensstrijd, moeten wij het mogelijke doen opdat de onderwijzers hun taak kunnen vervullen onder bevredigende voorwaarden.

» Betere voorwaarden voor de onderwijzers en overal waar het kan voor alle intellectuele krachten van de natie, ziedaar een politiek die volkomen in overeenstemming is met mijn streven om de verstandelijke invloeden, ten bate van een algemeene verhooging van de volkskracht haar volle uitwerking te laten hebben.

» De onderwijzers verklaren, dat zij in hoofdzaak voor de minst bezoldigden onder hen lotsverbetering aanvragen.

» Deze kwestie dienst grondig onderzocht en gij moogt overtuigd zijn dat dit gebeuren zal.

» Men mag het vraagstuk overigens niet losmaken van de algemeen kwestie van de bezoldiging van het Staatspersoneel. Men vergete overigens niet, dat er een Commissie voor de Rijksbezoldigingen bestaat, waarvoor de kwestie dient aanhangig gemaakt.

» Er zij nog andere wenschen van het Staatspersoneel, die tot dusver niet konden ingewilligd worden, omdat het begrotingsevenwicht maar pas verkregen werd en het in geen geval mag in gevaar gebracht worden.

» Toch meen ik een herziening van de nog overblijvende crisismaatregelen, echter zonder terugwerkende kracht, in overweging te kunnen nemen.»

Het wetsontwerp tot wijziging van de besluitwetten n° 173 van 8 Juni 1935 en n° 211 van 27 November 1935 en tot aanvulling van artikel 31 B der wet tot regeling van het lager onderwijs is voorgelegd in den zin van de zeer aanmoedigende tusschenkomst van den achtbaren Minister van Openbaar onderwijs.

Bij de behandeling van de Begrooting, heeft de Regeering dus verklaard dat zij hare belangstelling zou wijden aan de herziening van sommige deflatie-maatregelen, tijdens de periode van crisis getroffen. Zij heeft beloften gedaan. Haar ontwerp laat uitschijnen dat zij het voornemen heeft de aangegane verbintenissen na te leven.

*
**

Door de besluitwetten 173 en 211, werden volgende beslissingen getroffen :

a) De bestuursvergoedingen werden respectievelijk herleid van 2,400, 3,000, 4,800 frank tot de minima-bedragen 1,400, 2,200, 3,000 frank en tot de minima-bedragen, na acht en twintig jaar werke-

fications pour chevrons de front non comprises), de 2,100, 3,300 et 4,500 francs;

b) Les services rendus avant l'âge de 21 ans n'entrent pas en compte dans la supputation des années de service pour tous ceux qui sont entrés en fonctions après le 1er juillet 1935.

I. — Indemnités de direction.

Les dispositions de l'arrêté 173 du 8 juin 1935 sont modifiées comme suit :

ECOLES A — SCHOLEN MET	Moins de 5 années de serv. scolaires.	5 années de services scolaires.	10 années de services scolaires.	15 années de services scolaires.	20 années de services scolaires.
	Minder dan 5 j. schooldienst.	5 jaren schooldienst.	10 jaren schooldienst.	15 jaren schooldienst.	20 jaren schooldienst.
1 classe. — 1 klasse	1,200	—	—	—	—
1, 2, 3 classes. — 1, 2, 3 klassen	—	1,400	1,800	2,100	2,400
4, 5, 6 classes. — 4, 5, 6 klassen	—	2,200	2,800	3,300	3,600
7 classes et plus. — 7 klassen en meer.	—	3,000	3,800	4,500	4,800

On prendra en considération pour le calcul des suppléments de direction les services dont on tient compte pour la fixation des augmentations périodiques de traitement.

D'autre part, il faut noter que l'augmentation du supplément de direction prendra cours à partir du 1er janvier suivant la date à laquelle les chefs d'écoles comptent le nombre d'années de service requis.

II. — Arrêté n° 211.

En ce qui concerne l'arrêté n° 211, le projet de loi supprime les dispositions de l'arrêté royal du 27 novembre 1935 relatives :

1° à l'inadmissibilité des services scolaires rendus avant l'âge de 19 ans en ce qui concerne les institutrices gardiennes et avant l'âge de 21 ans en ce qui concerne le personnel des écoles primaires;

2° à l'admissibilité des services militaires accomplis par les instituteurs à partir de l'âge de 21 ans.

Des plaintes seront sans doute formulées au sujet du fait que la revision des mesures de crise est opérée sans effet rétroactif. On peut proposer que les 5 millions de francs non-versés aux chefs et aux jeunes instituteurs, en 1935, soient restitués.

Mais on ne doit pas oublier en formulant cette suggestion qu'il y a une compensation importante.

En effet, le projet de loi apporte un avantage nouveau en modifiant l'article 31 B de la loi organique de l'enseignement primaire.

Cet article est complété comme suit : (3°-3° alinéa)

lijken dienst (de tegoedmakingen wegens frontstrepen niet medegerekend), van 2,100, 3,300 en 4,500 frank;

b) De diensten bewezen vóór den leeftijd van 21 jaar, komen niet in aanmerking bij de berekening der dienstjaren voor al degenen welke na 1 Juli 1935 in dienst zijn getreden.

I. — Bestuursvergoedingen.

De bepalingen van het besluit n° 173 van 8 Juni 1935 worden als volgt gewijzigd :

Voor de berekening der bestuursvergoeding, zullen de diensten in aanmerking worden genomen, die gelden voor de berekening der periodieke weddeverhoogingen.

Anderzijds, dient aangestipt dat de verhooging der bestuursvergoeding zal ingaan van 1 Januari af, volgende op den datum waarop de schoolhoofden het vereischte aantal jaren dienst tellen.

II. — Besluit n° 211.

Wat het besluit 211 betreft, trekt het wetsontwerp de bepalingen van het Koninklijk besluit van 27 November 1937 in, betreffende :

1° Het niet in-aanmerking-nemen der schooldiensten bewezen vóór den leeftijd van 19 jaar, wat betreft de bewaarschoolonderwijzeressen, en vóór den leeftijd van 21 jaar, wat betreft het personeel der lagere scholen;

2° Het in-aanmerking-nemen der militaire diensten vervuld door de onderwijzers, van den leeftijd van 21 jaar af.

Er zullen, ongetwijfeld, klachten geuit worden in verband met het feit dat de herziening van de crisismaatregelen zonder terugwerkende kracht gebeurt. Men kan voorstellen dat de 5 milloen frank welke in 1935 niet uitgekeerd werden, aan de schoolhoofden en aan de jonge onderwijzers zouden teruggegeven worden.

Men mag echter, bij deze vingerwijzing, niet uit het oog verliezen dat er een belangrijke vergelding is.

Inderdaad, het wetsontwerp brengt een nieuw voordeel, door artikel 31 B der wet tot regeling van het lager onderwijs te wijzigen. Dit artikel wordt aangevuld als volgt (3°, 3° alinea) :

« Art. 2. — 4. Est également admissible en vue des augmentations périodiques, le temps pendant lequel l'instituteur a satisfait à ses obligations militaires, y compris les temps de rappel et les prestations au titre d'officier de réserve, si au moment de son entrée à l'armée :

- » a) il occupait un emploi à titre définitif;
 - » b) ou comptait 25 jours de services scolaires rendus à titre temporaire dans un des établissements visés ci-dessus.
- » Toutefois, il n'est pas tenu compte des services militaires accomplis, en temps de paix, en suite d'un engagement volontaire. »

Le département de l'Instruction publique évalue à 4 millions la dépense qu'entraînera l'admissibilité du temps passé à l'armée pour le calcul des augmentations périodiques.

A propos de cet article, la Commission a été saisie d'un amendement tendant à appliquer la disposition rendant admissible en vue des augmentations périodiques le temps pendant lequel l'instituteur a satisfait à ses obligations militaires y compris les rappels et les prestations à titre d'officier de réserve, à tous les instituteurs, indépendamment du fait qu'ils occupaient une fonction définitive ou que, temporairement, ils remplissaient des fonctions dans l'enseignement avant le commencement de leur service militaire.

On le voit, l'amendement supprime la condition imposant 25 jours de fonctions scolaires — même à titre temporaire — pour que le temps des services militaires entre en ligne de compte pour le calcul des augmentations. La condition de 25 jours a été retenue pour éviter que de jeunes instituteurs entrant dans d'autres carrières ne revendiquent l'application de la modification après leur service militaire.

D'autre part, on a insisté au département de la Défense nationale pour qu'il soit tenu compte des services militaires accomplis en temps de paix, en suite d'engagement volontaire.

S'agirait-il d'une mesure exceptionnelle pour les instituteurs? on ne peut le dire car on craint une extension dans tous les cadres administratifs de semblable proposition. M. le Ministre de l'Instruction a annoncé qu'il soumettrait la question à l'examen de M. le Premier Ministre. Des précisions pourront être données à ce propos à la Chambre en séance publique.

C'est dans cet esprit que les membres de la Commission n'ont pas cru devoir se prononcer définitivement sur l'amendement de M. Pelgroms.

En terminant, signalons que la loi proposée entrerait en vigueur le 1er juillet 1937 et que la Commis-

« Art. 2. — 4. Wordt eveneens in aanmerking genomen met het oog op de periodieke verhoogingen de tijd gedurende welken de onderwijzer aan zijn militaire verplichtingen voldeed, met inbegrip van den tijd der wederoproeping en de prestaties als reserve-officier, zoo hij, bij zijn indiensttreding bij het leger :

- » a) definitief een bediening vervulde;
- » b) of 25 dagen tijdelijke schooldiensten telde in een der hierboven bedoelde inrichtingen.

» Er wordt evenwel geen rekening gehouden met de militaire diensten die in vreedstijd bewezen worden, ingevolge vrijwillige dienstneming. »

Het Departement van Openbaar onderwijs raamt op 4 miljoen de uitgave wegens het in aanmerkingnemen van den bij het leger doorgebrachten tijd, voor de berekening van de periodieke verhoogingen.

In verband met dit artikel, werd aan de Commissie een amendement voorgelegd, waarbij de bepaling dat, met het oog op de periodieke verhoogingen, de tijd in aanmerking komt gedurende welken de onderwijzer aan zijn militaire verplichtingen als reserve-officier voldeed, ook gelden zou voor al de onderwijzers, onafhankelijk van het feit dat ze een definitieve betrekking vervulden of tijdelijke schooldiensten bewezen vóór den aanvang van hun militairen dienst.

Men ziet, dat door het amendement de voorwaarde wordt ingetrokken, waarbij 25 dagen schooldienst — zelfs als tijdelijke — worden opgelegd, opdat de periode van den militairen dienst in aanmerking zou kunnen komen bij de berekening van de periodieke weddeverhoogingen. De voorwaarde van 25 dagen werd behouden, om te voorkomen dat de jonge onderwijzers die naar andere loopbanen zouden overgaan de toepassing van die wijziging niet zouden eischen na hun militairen dienst.

Anderzijds, werd bij het Departement van Landsverdediging aangedrongen, opdat rekening zou worden gehouden met de in vreedstijd bewezen diensten, naar aanleiding van vrijwillige dienstneming.

Zou het hier een uitzonderlijken maatregel voor de onderwijzers gelden? Dit kan niet worden gezegd, daar men de uitbreiding vreest van dergelijk voorstel tot alle administratieve kaders. De heer Minister van Openbaar onderwijs heeft aangekondigd dat hij de kwestie aan het onderzoek van den Eerste-Minister zou voorleggen. Dienaangaande, zullen nadere bijzonderheden kunnen worden verstrekt, tijdens de openbare vergadering in de Kamer.

In dien zin is het, dat de leden van de Commissie hebben geoordeeld geen definitieve uitspraak te moeten doen nopens het amendement van den heer Pelgroms.

Om te eindigen, willen wij er op wijzen dat de voorgestelde wet in werking zal treden op 1 Juli 1937

sion s'est félicitée des propositions formulées par le Gouvernement pour résorber les mesures de déflation qui ont vraiment frappé trop lourdement les membres du personnel enseignant.

*
**

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des membres présents.

Le Rapporteur,
G. HOYAUX.

Le Président,
L. MUNDELEER.

en dat de Commissie zich gelukkig heeft betoond over de door de Regeering gedane voorstellen om de deflatie-maatregelen te doen verdwijnen, die op een waarlijk te zware wijze de leden van het onderwijzend personeel hebben getroffen.

*
**

Dit verslag werd eenparig door de aanwezige leden goedgekeurd.

De Verslaggever,
G. HOYAUX.

De Voorzitter,
L. MUNDELEER.